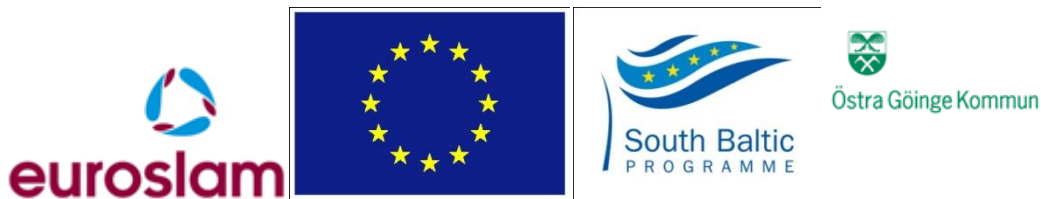

Meetings with farmers and industry 7

28/03/12, Östra Göinge Kommun

Part-financed by the European Union
(European Regional Development Fund)

Minnesanteckningar vid möte Klockaregården, Knislinge, Göinge kommun den 28 mars 2012 kl 10.00-12.30

Närvarande: Bjarne Segersteen
Per-Erik Emilsson
Jonna Hiltunen
Tor Carlsson, Marin Miljökonsult
Ulla Nilsson, Virgo Konsult
Bengt Hansson, Envisys
Susanne Hansson, Envisys
Bengt Gustafsson (närvarande vid presentationen)
Magnus Bladh, Rangsell (närvarande under hygieniseringsdiskussionen)

Mötet började med fika och en presentation för tekniska chefen Bo Gustafsson av de närvarande och av syftet med gruppen och Euroslamprojektet i sitt sammanhang i Östra Göinge. Projektets mål att kunna certifiera slamprocessen när projektet är slut juli 2014. Nu är det dags att börja med certifieringen av slamhygieniseringen, därav att representant för Rangsell's närvarande. Euroslamprojektet fokuserar på dokumentationskrav, att ta fram rutiner för provtagning och analyser av processen, både uppströms och nedströms. Rangsell's hyr plats på Bivaröds flygfält, idag går 10-12 ton dit men skulle kunna vara 100 ton slam som lagras för hygienisering. Mer om Bivaröd som sista punkt på dagordningen nedan.

Genomgång av minnesanteckningar från föregående möte

Bengt gick snabbt igenom minnesanteckningar från föregående möte och vi konstaterade att ingen av oss hittat något förslag på plats för lagring av slam utanför Bivaröds flygfält. Bengt har varit i kontakt med Hässleholms kommun och fått löfte om att få låna deras utrustning vid behov.

Information om processen och det nya reningsverket

Bengt presenterade projektet och planerna för Östra Göinges nya anläggning i Knislinge. Det finns intressanta markägare kring platsen för det nya reningsverket. Bröderna Olvegård, Wanås och Norups gård är alla intresserade av biogas och är större markägare. Kommunen äger också ganska mycket åkermark i Östra Göinge kommun.

Varför reningsverk i Knislinge? BOD, fosfor och kväve intressanta faktorer att studera med tanke på miljökrav. Hur vill vi jobba med frågorna?

Hjälp i arbetet: Vattenmyndigheterna har en klassificering av alla vattendrag. Helge å: de vill t.ex. ha större variation på fisk och musslor än det är nu. Fosfor och kväve är det vi kan påverka.

Länsstyrelsen i Skåne prioriterar fosfor och ovidkommande vatten uppströms samt det som kommer från jordbruket (där är det främst kväve). Förslag att lägga avgifter på fosfor om inte renat bort det i reningsverket

Det vi kommer att fokusera på är BOD och fosfor. Däremot ser vi att kvävet från reningsverket är så pass liten att den inte är så intressant som fosfor och BOD. Viktigt är hur **stabil** driften är. Det finns stora besparingar att göra genom att inte satsa på kväve och istället satsa mer på ledningsnätets förbättring. Beslut tas i kommunstyrelsen 4 april. Beslutet backas upp av Länsstyrelsen och ledamöterna i TT-nämnden (Nämnden för Tillstånd och Tillsyn i kommunen) och Naturvårdsverkets ställningstagande.

Provtagning, flödesmätning och flöden i ledningsnätet

Tor presenterade korrigerade beräkningar på flöden som uppvisade förväntad dygnsvariation med topp mitt på dagen och låg förbrukning under natten för både Broby och Sibbhult. Konstaterades ännu en gång att det finns en stor andel läckage in som gör att flödet är betydligt högre än det bör vara med tanke på förbrukning per person och dygn. Fortfarande en topp i januari som är svår att förklara, behöver tittas vidare på. Behöver räkna mer på mängden vatten per person – behöver räkna ifrån vatten som används för spolning av nätet. Länsstyrelsen vill också veta vad som kommer från hushåll respektive industri.

Kväveprovtagning: Tor redovisade värden tom 2 mars 2012. Vi behöver ta reda på vad toppen i januari kan bero på. Snösmältning, annat? Bjarne menade att överbreddning kan vara orsak till att det kommer in mycket vatten i otäta ledningar. Hitta möjlighet att sänka nivån så inte får överbreddning och samtidigt täta ledningarna. Till hösten kan detta vara åtgärdat för Glimåkra och Sibbhult. Redan har flödena minskat tack vare de tätningssatser som genomförts hittills. Kanske behövs också mer lagringsvolym för att kunna jämna ut topparna i flödet. Den del av tätningen som ligger på privat mark är svårare att åtgärda, kan ta 15-20 år innan är färdigt.

Fosfor- och kvävekurvorna: de följer varandra bra. BOD liknar de båda andra. Tor rekommenderar att **alla** prover fryses oavsett om de ska hämtas snart eller inte, för att alla prover ska ha behandlats på samma sätt och säkra provtagningsresultaten. Även ställa proven i en plastpåse och ställa proven i en ställning så att de inte ramlar. Stämna av med lab hur vi vill ha provtagningen. Än så länge tas bara provtagning i Broby men snart kommer provtagningen i Sibbhult igång.

Högt värde och högt flöde i slutet av perioden: det höga värdet BOD kan bero på att organiskt material kommit in i ledningarna, ologiskt att det skulle komma med avloppsvattnet vilket gör det sannolikt att det kommer via inläckage. Eventuella källor till ökad mängd via avloppet: Slakteri Knorrevången, Glimåkra, ger blod och slaktprodukter som ska samlas upp. Jonna och Tor har sett blodfärgat avloppsvatten. Viktigt att kunna provta detta vatten.

Kvot BOD/COD: varierar mycket men borde vara konstant. Varför varierar kvoten?

Variationen kan bero på att det kan komma föroreningar från slamtömning från Kattarp (från villahushålls slamtömningar som körs med bil som töms i ledningsnätet, Malmbergs) avfallsanläggning eller biltvätt (Thygessons bussar) som kan innehålla föroreningar. Kommunen har dålig koll på vad som kommer via tömningar från olika verksamheter – fria tömningar i spillvattennätet bör inte förekomma då det ger problem i reningsverket. Kommunen behöver ställa

större och tydligare krav på de verksamheter som finns i kommunen och reningsverket kan säga nej till att ta emot. Provtagningarna kommer att visa var källorna finns.

Provtagningsutrustning för portabel provtagning (Tor)

Beslut föregående möte att gå vidare med MJK:s provtagningsutrustning (Isco). Tor har tagit in prisuppgifter på deras utrustning och en alternativ utrustning från HochLange. MJK:s provtagare + logger med flödesmätning (kan även användas fristående för flödesmätning) kostar drygt 88000 kr medan Hoch Langes liknande, men utan samma möjligheter till flödesmätning kostar 96000. MJK:s är den mest intressanta och de har bra service. Hässleholm har MJK:s utrustning och är nöjda med den.

Beslut att köpa in MJK:s utrustning togs grundat på att den är den utrustning som uppfyller de krav vi har, har ett bra pris och att god service finns från MJK:s sida. Jonna köper in utrustningen.

Fortsatt provtagning

Knislinge har haft felkalibrering på den manuella flödesmätningen (7 cm fel), och de värden som skrivits ner är fortfarande felaktiga. Flödesmätningen behöver kalibreras om och startas om innan vi kan få relevanta värden. Vi vet inte hur länge felet funnits, vi försöker utreda det (Susanne har värdena).

Hygieniseringsrutiner

Bengt började med en introduktion av Euroslamprojektet till Magnus Bladh, Ragnsells. Litauen de som är ansvariga för komponenten som handlar om slamhantering (komponent 5 biosolids). Vi börjar med kontroll i ledningssystemet, provtagningar och analyser där för att sedan gå vidare med hygieniseringen.

Magnus: jobbar på Ragnsells främst med jordbrukskunder. Jordbrukarna är framförallt intresserad av organisk förbättring av sina jordar framförallt eftersom många slutat med djurhållning även om näringen också är intressant. Nackdelen med att använda slam på åkermark för brukaren ligger främst när lantbruksprodukterna ska säljas. Lantmännen kräver t.ex. ReVaQ-certifiering av slammen, framför allt för spårbarheten som krävs för livsmedelsprodukter.

Bivaröd: är tillräckligt stort och kan rymma den slam vi vill lagra. Det behövs anmälan till kommunen för att utöka den lagringsyta som Ragnsells har för att Göinge ska kunna börja lagra slam där.

Planen är att starta med Knislinges slam. Bengt förmedlar de underlag han fått från Silale när det gäller hygienisering. Litauen och för övrigt EU har högre krav på hygienisering än den svenska lagstiftningen. Utifrån lagringsalternativet på Bivaröd kan vi utifrån Silales modell, utökat med salmonellaprovtagning, utveckla egna hygieniseringsrutiner (görs av Jonna, Ulla och Susanne). Ta prover med två månaders mellanrum så ser vad som sker med slammets innehåll av de provtagna substanserna. Ställs krav på hygienisering i den nya slamförordningen som var föreslagen men inte togs. Ragnsells anlitas för lagringen på flygfältet i Bivaröd. Vi använder oss av ReVaqs rutiner för hygienprovtagning. Mängden slam som produceras i Knislinge är 10 ton i veckan, 2 månaders slam lagras på Bivaröd som provtagningslam. Efter 3-4 månader ska slammet vara fritt från salmonella.

När fältet är klart kan vi starta upplägget t.ex. 1 maj på förslag av Magnus.

Nästa möte

Datum för nästa möte sattes till den 28 maj kl.9-12. Plats bestäms längre fram.

Mötet avslutades därefter för lunch och studiebesök på Bivaröds flygplats efter lunch.

Till nästa möte:

Utrustning inköpt för provtagning (Jonna, Bjarne)

Påbörjat portabel provtagning av flöden och värden i kommunens ledningsnät

Rutiner för hygienisering utformade för slam som lagras på Bivaröd (Jonna, Ulla, Susanne)

Flygfältet klart att använda och provtagning påbörjad

Sändlista:

Per-Erik.Emilsson@ostragoinge.se

Jonna.Hiltunen@ostragoinge.se

Bjarne.Segersteen@ostragoinge.se

Tor@mmkonsult.se

susanne.hansson@envisys.se

bengt.hansson@envisys.se

ulla.nilsson.v@gmail.com